

Otsus

Tallinn

19.01.2012.a nr 5.1-5/12-003

OÜ Võngri taotluse alusel alustatud haldusmenetluse lõpetamine

1. Haldusmenetluse alustamine

Konkurentsiamet alustas OÜ Võngri 04.07.2011.a taotluse alusel haldusmenetluse. Taotluses kirjeldati AS Emajõe Veevärk (*edaspidi Veevärk*) poolt võimalikku konkurentsiseaduse (*edaspidi KonkS*) rikkumist Elva reoveepuhastil heitvee ja fekaalide vastuvõtmisel.

2. Faktilised asjaolud ja tõendid

2.1 OÜ Võngri taotlus

OÜ Võngri (*edaspidi Võngri*) tegeleb Elva linnas ja selle ümbruses heitvee ja fekaalide veoga. Elva linnavolikogu 25.06.2010.a otsusega nr 25 on Veevärk määratud Elva linna vee-ettevõtjaks. Veevärk on Elva reoveepuhasti ja sellel asuva purgla ainuvaldajana esitanud puhgimisteenuse osutamisel täiendavaid nõudmisi (11. mai 2011.a kiri), mis seisnesid nõudes, et Elva reoveepuhastile võib tuua fekaale ja reovett ainult Elva linna haldusterritooriumilt, veose päritolu kontrolliks peab olema puhgimisautodele paigaldatud GPS jälgimissüsteem ning reoveepuhastile juhitud fekaalide kogust tuleb mõõta autole paigaldatud mõõtjaga. Kuna Võngri esitatud täiendavate nõudmistega ei nõustunud, siis otsustas Veevärk lõpetada lepingu ja takistada Võngri töötajatele juurdepääs Elva reoveepuhasti puhglasse. Seega puudub Võngril võimalus Elva linna haldusterritooriumil heitvee ja fekaalide veoga tegelemiseks.

Võngri leiab taotluses, et GPS jälgimissüsteemi puhgimisautodele paigaldamise kohustuse nõuet saab lugeda KonkS § 16 p-i 1 tähenduses ebaõiglaste äritingimuste kehtestamiseks, mis ühtlasi riivab Võngri töötajate põhiseaduslikke õigusi ja ettevõtlusvabadust. Võngri leiab, et Veevärk on seadnud talle KonkS § 16 p-i 4 rikkudes kokkuleppe objektiga mitteseotud kohustusi. Nimelt on Võngri ja Veevärgi vahel sõlmitud lepingu objektiks fekaalide ja reovee vastuvõtmine lepingus kokkulepitud kohas. Fekaalide ja reovee vedamine ning puhgimine ei ole lepingu objekt ja sellega seotud kohustused ei ole seotud lepingu objektiga s.t teenuse osutamisega. Samuti märgib Võngri, et eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja peab KonkS § 18 lg 1 p-i 1 järgi lubama teistele ettevõtjatele mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu võrgustikule, infrastruktuurile või muule olulisele vahendile kaupadega varustamise või nende müügi eesmärgil.

2.2 AS Emajõe Veevärk kiri 11.05.2011.a OÜ Võngrile

Konkurentsiametile esitati taotluse lisana koopia Veevärgi kirjast 11.05.2011.a nr AD/233, kus teatatakse, et Elva reoveepuhasti ei suuda vastu võtta sellistes kogustes fekaale ja reovett nagu seni on tehtud. Lepingupartnerid, sh ka Võngri on ületanud oluliselt päevaselt lubatavat reoveepuhastile veetavat fekaali- ja heitveekogust ning sellega kuritarvitanud Veevärgi vastutulelikkust teenuse kasutamise lihtsustamisel.

Lähtuvalt sellest teatas Veevärk, et lõpetab 26.05.2011.a seisuga Võngriga 09.09.2010.a sõlmitud lepingu heitvee ja fekaalide pargimiseks Elva reoveepuhastil kui 25. maiks 2011.a ei ole täidetud järgmised tingimused:

1. Elva linna reovee puhastile võib tuua fekaale ja heitvett ainult Elva linna haldusterritooriumilt;
2. veose kontrolliks peab pargimisautole olema paigaldatud GPS jälgimissüsteem.

Samuti teatas Veevärk alates 26.05.2011.a ka alljärgnevate reeglite kehtima hakkamisest.

- Reoveepuhastile juhitud fekaalide kogust tuleb mõõta autol paikneva mõõtjaga. Kui autol ei ole mõõtjat, millelt on võimalik välja lugeda läbivoolanud fekaali või heitvee mahtu loetakse vastuvõetud koguseks fekaalimahuti maht korrutatuna koefitsendiga 0,85.
- Kui fekaaliauto on puhastile parginud ja ei ole selle kohta teinud märkust vastavasse päevikusse, kuid see tegevus on tuvastatud GPS jälgimissüsteemilt, siis annab see aluse teenuse kasutajaga pargimise lepingu viivitamatuks ülesütlemiseks või teenuse osutamise katkestamiseks.
- Kui AS Emajõe Veevärk tuvastab, et GPS jälgimissüsteemi aruandeid, mis näitavad objekte ja reoveepuhasti külastusi on parandatud, siis annab see aluse teenuse kasutajaga pargimise lepingu viivitamatuks ülesütlemiseks või teenuse osutamise katkestamiseks.

2.3 AS Emajõe Veevärk kiri 28.07.2011

Oma vastuses Konkurentsiameti 06.07.2011 teabenõudele väljendas Veevärk jätkuvalt seisukohta, et Elva reoveepuhastil ei ole tehnilisest seisundist tulenevalt võimalik pargida heitvett ja fekaale piiramatul hulgal. Vabariigi Valitsuse 16.05.2001.a määrusega nr 171 kehtestatud kanalisatsiooniehitiste veekaitsenõuete § 17 lg 5 kohaselt ei või pargitava reovee reostuskoormus ületada ööpäevas enam kui 10% reoveepuhasti projekteeritud reostuskoormusest ja selle nõude järgimine on Veevärgi ülesanne.

Veevärgil ei ole seaduste kohaselt kohustust võtta reovett ja fekaale vastu teistest omavalitsuste piirkondadest. Uute piirangute kehtestamise tingis asjaolu, et pargimisteenust osutavate ettevõtjate poolt toodi puhastisse selliseid tööstusjäätmeid, mis ei saanud pärineda Elva linna territooriumilt, sest seal puuduvad vastavad spetsiifilised tööstusharud ja toodud jäätmete reostuskontsentratsioon oli äärmiselt kõrge.

GPS seadme paigaldamise nõue esitati kõigile Elva reoveepuhastil pargimisteenust kasutavatele ettevõtjatele ning Veevärgi arvates ei olnud esitatud nõue ebamõistlik.

Purglat kasutavaid ettevõtjaid sh Võngrit on teavitatud päevase maksimaalse fekaalide vastuvõtu mahu täitumisest. Reovee koguse arvestuse pidamise korda on ettevõtjatele

selgitatud lepingute sõlmimisel, hilisemalt jooksvalt lepingu kehtimise ajal ja kirjaga 11.05.2011 nr AD/233.

GPS jälgimissüsteemi paigaldamise nõue pargimisautodele tuleneb Veevärgi ja pargimisteenuseid kasutavate ettevõtjate vahel sõlmitud lepingutest, mis annavad õiguse nõuda fekaalide ja heitvee päritolu tõendamist. Veevärgi arvates ei piira kehtiv õigus GPS jälgimissüsteemi paigaldamist töövahendile ja selle kaudu lepingu täitmise nõuete kontrolli läbiviimist.

2.4 OÜ Võngri 18.08.2011.a kiri

Konkurentsiameti 11.08.2011.a täiendava teabe taotluse vastuseks selgitas Võngri, et ta ei ole toonud Elva linna parglasse heitvett ega fekaale väljastpoolt Elva linna haldusterritooriumi. Võngril on pargimisteenuse osutamise leping AS-ga Tartu Veevärk pargimiseks Tartu linnas ja pargimise luba AS-lt Emajõe Veevärk pargimiseks Nõo ja Rõngu valla parglas. Võngri on tegelenud fekaalide veoga Elva ja Tartu linnas ning Nõo vallas. Elva lähiümbruse valdades (Konguta, Rõngu ja Nõo) opereerib vee-ettevõtjana AS Emajõe Veevärk. Rõngu valla Käärdi aleviku fekaale oleks mõttekam vedada Elva parglasse, mitte aga 14 km kaugusele Rõngu parglasse. Käärdi aleviku kinnistud on ühendatud Elva ühisveevärgi ja kanalisatsiooni süsteemi. Sealjuures jääb Võngriale täiesti arusaamatuks, miks Veevärk soovib piirata Elva parglasse toodavate fekaalide kogust ainult Elva haldusterritooriumilt veetavate fekaalidega ja eirab sealjuures fakti, et Elva lähiümbrusest oleks odavam vedada fekaale Elvasse kui Tartusse ja Nõosse.

GPS jälgimisseade tuleks Elvas pargimiseks Võngril paigaldada kahele autole: MAN.9.150 ja GAZ 53-14. Seadmete maksumus on 200-400 eurot ja seadme aku kestab laadimata 2-4 tundi. Seadet on võimalik laadida autos sõidu ajal auto vooluallika näiteks sigaretisüütaja kaudu. Võngri autodel aga puuduvad sellised seadmed, mille kaudu oleks võimalik akut laadida. Pole mõistlik eeldada, et GPS seadme laadimiseks peaks tegema vahepeatusi.

Võngri märkis, et ka pargimisvõimaluste Elva linna haldusterritooriumiga piiramise nõude õiguspärasuse eeldusel rikub Veevärgi pakutud GPS seadme paigaldamine fekaalideveo autodele Võngri õigusi. Võngri autode jälgimine võimaldab Veevärgil saada informatsiooni Võngri klientide, äripartnerite, töötajate töö- ja puhkeaja ning muu äritegevuse kohta. Veevärgi ja Võngri tegevusalad kattuvad suures osas, kuna kanalisatsioon ja heitveekäitlus moodustab Veevärgi 2010. a majandusaasta aruande kohaselt nende põhitegevusala ja 1/3 kogukäibest. Veevärk saavutaks olulise konkurentsieelise tegutsemiseks piirkonnas heitvee ja fekaalide veoga, saades andmeid Võngri klientide ja koostööpartnerite kohta GPS jälgimissüsteemi kaudu.

Võngri näeb vajadust Veevärgi poolt sisse viia korrektne fekaalide mõõtmisüsteem reoveepuhastil ja reguleerida sissepääs pargimiskohale magnetkaardiga. Samuti tuleks hinnata, kuidas mõjutab Elva lähiümbruse elanikele äraveo teenuse osutamist fekaalide ja heitvee pargimise mahu piiramine ainult Elva linna haldusterritooriumiga. Võngri leiab, et igale heitvee ja fekaalide veoga tegelevale ettevõtjale võiks anda kindla koguse ja perioodi, mille vältel neid koguseid Elva parglasse tuua tohiks.

2.5 AS Emajõe Veevärk kiri 26.08.2011.a

Konkurentsiamet esitas 11.08.2011.a Veevärgile täiendava taotluse teabe saamiseks, milles nõuti teavet fekaalide vastuvõtu koguste, nende mõõtmiste ja GPS jälgimissüsteemi veoseid teostavatele autodele paigaldamise nõude kohta.

Veevärk teatas, et puhgimisteenuse osutamisel on lähtunud Elva Linnavolikogu 28.05.2001.a määrusest nr 8 ja 23.08.2001.a määrusest nr 3. Nimetatud haldusaktid ei pruugi enam olla täiuslikud dokumendid ja koostatud on need enne Veevärgi asutamist (02.07.2004.a).

Veevärk selgitas, et lähtudes ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seaduse § 7 lg-st 3, kehtestab vee-ettevõtja tegevuspiirkonna kohalik omavalitsus ja § 4 lg 3 kohaselt määratakse mitme omavalitsuse territooriumil tegutsemine ja tingimused omavalitsuste vahelise halduslepinguga. Vastavat ühise tegutsemise halduslepingut ei ole ja seega on fekaalide vastuvõtmine piiratud Elva linna haldusterritooriumiga. Sealjuures tuleb arvestada purgitava heitvee ja fekaalide reostusastmega, seda eriti BHT₇ osas, mida võiks veekaitsenõuete kohaselt Elva reoveepuhastis olla 36 kg päevas. Halvimal juhul sisaldavad toodavad heitveed 15 kg BHT₇ kuupmeetris, mis 3 kuupmeetrise auto korral ületaks juba puhasti päevase normi.

Veevärk on vastuvõtumahtude kindlakstegemisel kaalunud ja katsetanud mitmeid viise, kuid on jõudnud seisukohale, et ainsaks alternatiiviks GPS-le on „mehe sõna“. Pistelise kontrolli käigus on selgunud, et puhastisse toodi olmeveekaalidena näiteks kalatööstuse jäätmeid, tootlustusasutuste rasvapüüniste sisu jne, mis rikuvad oluliselt reoveepuhasti tööprotsessi. Seetõttu leiab Veevärk, et GPS seadme paigaldamine autodele ei ole eproportsionaalne ega seadusega vastuolus nõue.

Elva reoveepuhastis ei ole vastuvõetava fekaali mõõtjat ja toodavad kogused ei ole alati vastavuses märgitud kogustele. Vedaja poolt märgitud domineerivaks koguseks on 1 m³ fekaale 3 m³ auto kohta, mis võib viidata lepingupartnerite poolt süstemaatilisele petmisele. Seepärast esitati veoettevõtjatele arvestuse tingimuseks 2/3 paagi mahutavusest, mis annab vedajale võimaluse otsustada, kas toob iga teenindatava kliendi juurest eraldi koguse purglasse või teenindab ühe veoga mitut klienti.

Elva haldusterritooriumilt toovad heitvett ja fekaale purglasse OÜ Elva Kommunaalettevõtte ühe autoga, OÜ Rattar ühe autoga ja OÜ Vöngri ühe autoga. Veevärk ise siiani teenust ei osuta, kuigi omab olmeveekaalide veoks sobivaid masinaid, mida tegelikult kasutatakse reoveepuhastite mudatöötuse teenindamiseks Tartumaal, Jõgevamaal ja Ida-Virumaal.

2.6 AS Emajõe Veevärk 10.10.2011.a e-kiri

10.10.2011.a esitas Veevärk täiendavat teavet Elva reoveepuhastisse puhgimise kohta. Ettevõtja selgituste kohaselt on OÜ Elva Kommunaalettevõtte ja OÜ Rattar paigaldanud enda autodele GPS seadmed ja andnud Veevärgile juurdepääsuõiguse kontrollimaks internetileheküljel autode sõitu. Nende liikumisest sh Elva reoveepuhastil käikude üle on pidev kontroll. Elva reoveepuhastil võivad puhgida kõik heitvee ja fekaalide veoga tegelevad ettevõtjad, kes täidavad kõik puhgimisega esitatud nõuded ja on sõlminud Veevärgiga vastava lepingu.

Elva reoveepuhasti on projekteeritud teenindama 6000 inimest ja on hetkel ilmselgelt ülekoormatud, sest torustike kaudu puhastisse jõudev reostuskoormus ületab pea kaks korda projekteeritud puhasti reostuskoormust. Sellisel kujul pikalt jätkata ei ole võimalik ja käesoleval ajal toimub ülemäärase reostuskoormuse põhjuste otsimine. Ühe põhjusena näeb Veevärk hõreasustuspiirkondades lubamatut purgimist ühiskanalisatsiooni, mis on ka autodele GPS jälgimissüsteemi paigaldamise nõude esitamise õigustuseks. Elva puhasti rekonstrueerimiseks on vahendeid ainult Elva linna elanike teenindamiseks, mitte 2-3 korda suurema puhasti rajamiseks.

2.7 Rattar OÜ seisukoht GPS seadme paigaldamise nõude ja koguste mõõtmise osas

Rattar OÜ teatab oma 26.10.2011. a kirjas, et Veevärk esitas Rattar OÜ-le 2011.a mais täiendavad tingimused Elva reoveepuhastil heitvee ja fekaalide purgimiseks. Nende tingimuste kohaselt tuli paigaldada fekaaliautole GPS seade, et Veevärk saaks jälgida töömarsruuti ja sellega oleks kindlustatud reoveepuhastile fekaalide toomine ainult Elva linna haldusterritooriumilt. Rattar OÜ ja Veevärgi vahel sõlmiti uus teenuse osutamise leping.

Rattar OÜ otsis odavaima variandi GPS seadme paigaldamiseks. Seade maksis (...) eurot ja edaspidi tuleb maksta teenustasu (...) eurot kuus. Seade on paigaldatud auto vooluvõrku ja seda eraldi laadima ei pea. Seadme paigaldamine nõudis lisakulu, kuid Veevärgi suhtumine oli nõudlik ning tingimuste mittetäitmisel poleks enam olnud võimalik kasutada Elvas purgimisteenust. Samas on Rattar OÜ hinnangul nõue arusaadav, sest Elvas on purgimine odavam ja juhul, kui mõni ettevõtja käiks Tartust purgimas Elva reoveepuhastile, siis tuleks see odavam kui purgimine Tartus. Rattar OÜ arvab, et GPS ei kahjusta ettevõtja õigusi, sest loodab, et ettevõtjate tegevuse jälgimine on rangelt konfidentsiaalne ja tulemusi ei avaldata kolmandatele isikutele.

Purgimiseks toodavate koguste osas ei ole probleeme, kuna fekaaliautol on peal mõõdik.

2.8 Elva Kommunaalettevõtte OÜ seisukoht GPS seadme paigaldamise nõude osas

Ettevõtja kinnitab, et Veevärk esitas 2011.a maikuu täiendavad nõuded Elva reoveepuhastil heitvee ja fekaalide purgimiseks. Ettevõtja oli sunnitud neid nõudeid täitma, sest vastasel juhul ei oleks enam saanud kasutada Elvas purgimisteenust. GPS seadme paigaldamine maksis (...) eurot ja sellele lisandub nüüd igakuiselt seadme renditasu (...) eurot. Seade ei vaja laadimist. Elva Kommunaalettevõtte OÜ on seisukohal, et GPS paigaldamine võib kahjustada ettevõtja põhiseaduslikke õigusi, kuna info võib lekkida konkurentideni.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Kaubaturu piiritlemine ja AS Emajõe Veevärk seisund kaubaturul

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Vastavalt KonkS § 13 lg-le 1 omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest. KonkS § 13 lg 2 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ka eri- või ainuõigust omav ettevõtja. KonkS § 14 lg 1 tähenduses käsitletakse eri- või ainuõigusena ka kohaliku omavalitsuse üksuse poolt ettevõtjale antud õigust, mis võimaldab tal olla kaubaturul teiste ettevõtjatega võrreldes eelisseisundis või ainsaks ettevõtjaks sellel kaubaturul.

ÜVVKS § 7 lg 3 järgi kehtestab vee-ettevõtja tegevuspiirkonna kohalik omavalitsus. Elva Linnavolikogu 25.06.2010.a otsusega nr 25 on Elva linna haldusterritooriumil vee-ettevõtjaks kinnitatud AS Emajõe Veevärk ning vee-ettevõtja tegevuspiirkonnaks on määratud tegevuspiirkonnaks Elva linna haldusterritoorium.

Taotluse asjaoludel on kaubaturul käibivaks kaubaks vee- ja kanalisatsiooniteenus (s.h. puhastamine) ja selle teenuse ainsaks osutajaks Elva linnas on Veevärk, kes omab selleks Elva linnas sobivat ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi ning kellele on Elva Linnavolikogu 25.06.2010 otsuse nr 25 alusel antud ainuõigus Elva linna haldusterritooriumil vastava teenuse osutamiseks. Veevärk on oma tegevuspiirkonnas ainus vee-ettevõtja ÜVVKS § 7 tähenduses, omades seega 100%-list turuosa. Veevärk on KonkS § 14 lg 1 kohaselt ainuõigust omav ettevõtja veeteenuse kaubaturul ja omab seetõttu kaubaturul KonkS § 13 lg 2 kohaselt turgu valitsevat seisundit. Samuti omab Veevärk turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 kohaselt, sest Elva linnas 100 %-list turuosa omades on tal ka ilmne võime tegutseda kaubaturul sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

3.2 Hinnang AS-i Emajõe Veevärk tegevusele

Vastavalt KonkS § 13 lg-le 2 on ainuõigust omav ettevõtja ühtlasi konkurentsiseaduse tähenduses turgu valitsev ettevõtja, kelle tegevusele laienevad KonkS § 16 sätestatud tegevuspiirangud.

KonkS §-is 16 on sätestatud turgu valitseva seisundi otsese või kaudse kuritarvitamise keeld, sealhulgas on turgu valitsevat seisundit omaval ettevõtjal keelatud ebaõiglaste ostu- või müügihindade kehtestamine või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine (p 1), samuti võrdväärsete kokkulepete sõlmimisel erinevate tingimuste pakkumine või rakendamine erinevatele äripartneritele, pannes sellega mõne neist ebasoodsasse konkurentsiolekorda (p 3) ja kokkuleppe sõlmimise eelduseks tingimuse seadmine, et teine pool võtab endale kokkuleppe objektiga mitteseotud lisakohustusi (p 4) .

Võngri märgib oma taotluses, et Veevärk on seadnud talle KonkS § 16 p-i 4 rikkudes kokkuleppe objektiga mitteseotud kohustusi, kuivõrd Võngri ja Veevärgi vahel sõlmitud lepingu objektiks on fekaalide ja reovee vastuvõtmine lepingus kokkulepitud kohas ning mitte fekaalide ja reovee vedamine ning puhastamine.

09.09.2010.a on Veevärgi ja Võngri vahel sõlmitud „Heitvee ja fekaalide puhastamise leping Elva reoveepuhastil“. Kuigi teenusena on lepingus nimetatud fekaalide ja heitvee vastuvõtmine lepingus kokkulepitud punktis (Elva reoveepuhasti territooriumil asuvas puhlas), on see teenus otseselt seotud puhastamisega, mis Elva Linnavolikogu 28.05.2001.a määruse nr 8 „Elva linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise ning ühisveevärgi ja –

kanalisatsiooni kasutamise eeskiri“ punktis 1.2.20 on määratletud kui tekkekohast äraveetud heitvee ja fekaalide ühiskanalisatsiooni laskmine. Seega hõlmab leping nii ühe lepingu osalise poolt tekkekohast äraveetud heitvee ja fekaalide puhastamist kui ka teise osalise poolt kokkulepitud koguse heitvee ja fekaalide vastuvõtmist Elva reoveepuhasti territooriumil. Teenuse osutamisel on vajalik ka selle üle arvestust pidada ja vastuvõetavat heitvee kogust mõõta. Lepingu punkti 2.2 kohaselt tuleb purglasse juhitud fekaalide kogust mõõta ja juhul, kui kogust ei ole võimalik mõõta, siis loetakse vastuvõetava fekaali koguseks vedava auto fekaalimahuti maht. Uute, alates 26.05.2011.a kehtestatud tingimuste kohaselt loetakse mõõtmata veose koguseks auto mahutavus korrutatuna koefitsendiga 0,85. Seega vähenes lepingus varem kokku lepitud üleantava koguse arvestuse alus. Lepingu punkti 2.6 kohaselt on Veevärgil õigus ühepoolselt kehtestada puhastatava reovee koguse arvestuse pidamise kord. Samasugused lepingu täiendavad tingimused veokoguste mõõtmiseks esitas Veevärk ka kõigile teistele Elva linna haldusterritooriumil heitvee ja fekaalide veoga tegelevatele ettevõtjatele. Seega ei saa konkurentsioiguslikult pidada fekaalide ja heitvee vastuvõtmisel mõõtmis- ja arvestuspõhimõtete kindlaksmääramist lepingu objektiga mitteseotud lisakohustuseks KonkS § 16 punkti 4 tähenduses.

Konkurentsiamet märgib, et Veevärgi nõue piirata Elva reoveepuhastil puhastatava heitvee ja fekaalide mahtu ainult Elva linna haldusterritooriumilt toodava heitvee ja fekaalidega on kooskõlas ÜVVKS § 7 lg 3 alusel kehtestatud Elva Linnavolikogu 25.06.2010.a otsusega nr 25, mille kohaselt on Veevärgi tegevuspiirkonnaks määratud Elva linna haldusterritoorium ning seega peab ettevõtja teenindama vastaval territooriumil asuvaid kliente. Veevärgi valduses olev ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ei hõlma mitme kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumi ala ÜVVKS § 4 lg 3 tähenduses. Elva reoveepuhasti töö ja keskkonnanõuetele vastavuse tagamiseks on Veevärgil õigus reguleerida puhastile toodavate heitvee ja fekaalide päevaseid koguseid, samuti on oluline sissetoodud veoste mahtude arvestus. Veevärk rakendas kuni 26.05.2011.a vastuvõetavatele kogustele vedu teostanud ettevõtjate poolt päevikusse märgitud koguseid, mitte algselt lepingutes märgitud auto täispaagi mahutavust. Arvestades tegelikke saastekoguseid reoveepuhastil, tekkis kahtlus, et päevikusse märgitud kogused on väiksemad tegelikult veetud kogustest. Esitatud uus arvestustingimus (2/3 fekaalimahutist) annab vedajale võimaluse otsustada, kas toob iga teenindatava kliendi juurest eraldi koguse purglasse või teenindab ühe veoga mitut klienti, ning Veevärgil paremini korraldada tegevust Elva reoveepuhasti territooriumil asuvas purglas, rikkumata seejuures kanalisatsiooniehitiste veekaitsenõudeid. Antud olukorras on Konkurentsiameti arvates põhjendatud täiendavate meetmete rakendamine (s.h arvestustingimuste muutmine) tagamaks Elva reoveepuhasti puhastamise jätkusuutlikkust.

Arvestades asjaolu, et Veevärk määras lepingutes puhastatava reovee koguse arvestuse pidamise tingimused ning samuti seda, et Veevärk esitas ühesugused nõuded kõigile Elva haldusterritooriumil fekaalide veoga tegelevatele ettevõtjatele, vähendades arvestuse aluseid 2/3 fekaaliauto mahutavusest juhul, kui veose koguse mõõtmiseks ei ole autole paigaldatud mõõdikut, ei ole Veevärk rikkunud § 16 punkti 3 ega rakendanud võrdväärsete kokkulepete puhul äripartneritele erinevaid tingimusi ja kõikidele lepingupartneritele rakendati samu tingimusi.

Taotluses on Võngri seisukohal, et GPS jälgimissüsteemi puhastamisautodele paigaldamise kohustuse täiendava lepingutingimusega lepingusse sisseviimine on kulukas ja kvalifitseeritav KonkS § 16 p-i 1 rikkumisena ebaõiglaste äritingimuste kehtestamise tõttu. Samuti ei ole Võngri arvates täidetud KonkS § 18 lg 1 punktis 1 nimetatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja kohustus lubada teistel ettevõtjatel mõistlikel ja

mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu olulisele võrgustikule, infrastruktuurile või muule olulisele vahendile. Võngri taotluse kohaselt riivab nõue ühtlasi töötajate põhiseaduslikke õigusi ja annab Veevärgile eelise tegutseda piirkonnas fekaalide veol.

Veevärgi selgituste kohaselt näitab senine kogemus, et veopäevikutes märgitud veoste päritolu kohta deklareeriti aadresse, kust ei ole fekaale veetud ja puhastisse toodi olmeveekaalidena näiteks kalatööstuse jäätmeid, suurtes kogustes tootlustusasutuste rasvapüüniste sisu jne, millised tööstused Elvas üldse puuduvad ja mis rikuvad oluliselt reoveepuhasti tööprotsessi. Nimetatud asjaolu oli ka heitvee ja fekaalide veoga tegelevate ettevõtjatega teenuslepingute muutmise põhjusteks s.h GPS seadme paigaldamise nõude esitamiseks.

Samas piirkonnas heitvee ja fekaalide veoga tegelevate ettevõtjate vastustest selgus, et odavaima GPS seadme maksumus koos paigaldamisega on alla 200 euro ja edaspidine teenuse kasutamine alla 5 euro kuus. Seadet ei ole vaja eraldi laadida, kuna see on paigaldatud otse auto vooluvõrku. Menetluse käigus teavet andnud teised Elva linnas heitvee ja fekaalide veoga tegelevad ettevõtjad paigaldasid oma autodele GPS seadmed.

Konkurentsiamet leiab, et tegemist on ettevõtjale suhteliselt väikese investeeringuga ja seda ei saa lugeda Veevärgi poolt esitatud ebaoproportsionaalselt suureks nõudeks, mille täitmine mõjutaks oluliselt puhastusteenust kasutavate ettevõtjate tegevust negatiivselt ja oleks tõsiseltvõetavaks põhjuseks ettevõtjate majandustegevus lõpetamiseks. Asja materjalidest selgub, et GPS seadme soetamine ja paigaldamine ei olnud ülejäänud ettevõtjatele majanduslikult kuigi koormav. Vastavat nõuet ei saa pidada ebaõiglase äritingimuse kehtestamiseks KonkS § 16 punkti 1 tähenduses, sest GPS seadme paigaldamine on põhjendatud vajadusega kontrollida heitvee ja fekaalide päritolu pargla tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks. Kuna kõigile ettevõtjatele rakendati võrdne nõue GPS seadme paigaldamiseks ja vastav nõue oli ka põhjendatud ning vee-ettevõtjana Elva linna haldusterritooriumil ainuõigust omav Veevärk ei tegutse heitvee ja fekaalide veo teenuse osutajana Elvas, siis ei ole tema tegevusega ka kahjustatud konkurentsiolekorda sellel turul ega rikkunud KonkS § 18 lg 1 p-i .

Konkurentsimeeti hinnangul on veoettevõtjate päeviku, milles tuli fikseerida fekaalide vastuvõtu aadressid, pidamisel GPS seadmega sarnane ülesanne ja mõju teenuse kasutajate tegevusele. Heitvee ja fekaalide veol autode GPS abil jälgimisel on sama suur info lekkimise võimalus, kui veose kohta päevikute pidamisel ja selle esitamisel Veevärgile. Veevärgil oli ka eelnevate lepingute täitmise korral võimalus saada teavet veoste päritolu ja mahtude kohta, seda muidugi juhul, kui veost teostav ettevõtja oli andmed veose päevikusse õigesti kandnud ja kandeid ei olnud ka hiljem parandatud. Menetluses ei ole teavet selle kohta, et Veevärk oleks heitvee ja fekaalide veoga tegelevate ettevõtjate andmeid avaldanud või kavatseks avaldada nende konkurentidele. Veevärk ise ei oma majandustegevust Elva linnas heitvee ja fekaalide veol ja isegi, kui ta sellel tegevusalal tulevikus tegutsemist peaks alustama, on tal vee-ettevõtjana ja puhastuskoha valdajana võimalus ning õigus saada teavet veoste päritolu kohta. GPS-i seadme eesmärgiks on vajadusel saada teavet teenuse kasutaja poolt kohustuste täitmise kohta (tuua heitvett ja fekaale üksnes Elva linna territooriumil asuvatelt klientidelt) ja see ei ole samastatav sekkumisega kodaniku eraellu.

Kõigile Elva linna haldusterritooriumil ja Elva reoveepuhastil puhgivatele heitvee ja fekaalide veoga tegelevatele ettevõtjatele esitati puhgimislepingute muutmiseks samad nõuded ka autodele GPS seadme paigaldamise osas. Samuti olid samased lepingu kõik teised nõuded.

Järelikult ei pakkunud ega rakendanud Veevärk võrdväärsetele lepingupartneritele erinevaid tingimusi ega rikkunud seega ka oma tegevusega KonkS § 16 punkti 3.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KonkS § 63⁴ lg 1 punktist 1 otsustan:

lõpetada AS-i Emajõe Veevärk tegevuse uurimiseks OÜ Võngri 04.07.2011. a taotluse alusel alustatud haldusmenetlus.

Käesoleva otsuse peale võib esitada haldusmenetluse seaduses sätestatud korras vaide Konkurentsiameti peadirektorile või halduskohtumenetluse seadustiku alusel kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul otsuse teadasaamise päevast.

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsitenistuse juhataja- peadirektori asetäitja

Väljavõte on samane peadirektori asetäitja otsusega.
Sellest on välja jäetud ettevõtjate ärisaladused ja
asendatud tekstis (...).